

**OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ PENTRU ȘCOLI/SECȚII CU
PREDARE ÎN LIMBILE MINORITĂȚILOR ȘI PENTRU ROMÂNII DIN DIASPORA**

**Secțiunea A. Limba și literatura română pentru școli/secții cu predare în limba maghiară
Etapa națională**

Arad, 12 aprilie 2024

Clasa a IX-a

- Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul efectiv de lucru este de trei ore.
- Răspunsurile date nu vor avea titlu sau motto. Utilizarea acestora va atrage după sine descalificarea.
- Punctajul total este de 100 de puncte.

Citește fiecare dintre textele date, pentru a putea răspunde la cerințele de mai jos.

A.

În anumite perioade ale vieții mele o întâlneam aproape zilnic, dar de la o vreme dispăruse pur și simplu, ceea ce nu înseamnă c-o uitasem. N-aveam cum. Doar că n-o mai vedeam – poate, cine știe, plecase în alt oraș...

Ajunsesem în dreptul unui bătrân cu fața arămie, ridată toată, care, ca să nu împiedice circulația pe trotuar, ținea pe bordură o găleată cu apă, în care erau câteva splendide buchete de maci. El stătea jos, în rigolă, lipit de găleată ca soldatul în post, cu arma la picior, ocupând cât de puțin loc putea. Se uita cu speranță la fiecare dintre oamenii care forfoteau încoace și încolo, dar nimeni nu-i dădea atenție, nici lui, nici florilor: în lumina soarelui de după-amiază, parcă luaseră foc.

Buchetele de maci din găleata bătrânului înveseleau tot peisajul străzii, destul de cenușiu și murdar. Erau, cum să spun, ca lucrați în Photoshop. M-am oprit lângă vânzătorul de flori și-am întrebat de preț. Atunci am văzut-o și pe ea, cu coada ochiului, în câmpul vizual lateral, numit de specialiști vedere periferică. Se uita curioasă la mine, așteptând parcă să vadă ce fac. Poate de asta m-am și hotărât să cumpăr înainte de-a auzi cât costă.

Am intrat în magazinul *Nick*. Mi-era foame, dar foame de desert. Știi cum e: uneori ți-e foame de pepene roșu, alteori de înghețată, mie mi-era foame de plăcintă cu mere. Între timp, am aruncat o privire spre ușă, să verific dacă nu cumva intrase și necunoscuta. Nu, o pierdusem deja, după mine se precipitase înăuntru doar un bărbos. Cum eu am zăbovit puțin la șampoane, bărbosul mi-a luat-o înainte. Dacă aș fi știut ce va urma... Bărbosul cel suplu din fața mea mi-a pus nervii la grea încercare, parcă voia să cumpere toată marfa din galantar.

— O porție de... — a ezitat puțin – sărmăluțe, a zis apoi cu glas ferm.

Vânzătoarea a luat o caserolă mică și a pus în ea, înghesuie, cinci sarmale bine înfășate în varză subțire, apoi a legat-o în folie transparentă.

— Mai doriți ceva?

Da, bărbosul mai dorea. M-a ocolit, s-a dus la vitrina a doua și a cerut pilaf sârbesc, tot o porție. Glasul era la fel de hotărât. Vânzătoarea a mai umplut o caserolă și-a legat-o în celofan. Am ieșit deodată din magazin. Atunci am avut cea mai mare surpriză din viața mea, în timp ce necunoscuta se apropia și ea, cu pași grăbiți, parcă știa că se va petrece ceva important. Bărbosul se opri.

Se opri în fața unui bătrân tare, tare prăpădit. Îl priveam pe bărbos cum îi dă toată sacoșa cu mâncare bătrânului. De uimire, acestuia i-au dat lacrimile, i se scurgeau pe obraji scofâlciți:

— Tataie, tataie, să-ți dea Dumnezeu sănătate că tare bun mai ești, tare milos, mânca-te-ar tata de bunătate de om! Să fii sănătos...

Când bătrânul a rostit ultimele cuvinte, necunoscuta, cu fața strălucitoare, l-a apucat pe tânăr de braț. El nu s-a mirat, o cunoștea pesemne de multă vreme. Au plecat cu pas vioi, fericiți, de parcă toată lumea era a lor. Și chiar era.

după Ioana Pârvulescu, *Necunoscuta*
(2016)

B.

A fi altruist înseamnă să urmărești binele altuia fără a aștepta recompense externe (recunoștința celui ajutat, admirația celor din jur) sau interne (starea proprie de satisfacție, conștiința datoriei îndeplinite, nădejdea că Dumnezeu va ține seama de fapta ta cea bună). A fi altruist presupune, prin urmare, a ajuta gândindu-te doar la profitul celui alt. Doar această condiție definește o conduită drept altruistă.

Cercetările din ultima vreme au demonstrat că altruiștii obțin o răsplată oarecum nesperată pentru felul în care se poartă: o stare bună de sănătate. De pildă, o echipă de cercetători de la University of British Columbia a dat bani unui grup de vârstnici. Participanții au primit, în trei săptămâni succesive, câte 40 de dolari fiecare. Jumătate dintre ei puteau cheltui aceste sume după pofta inimii, iar ceilalți au primit sarcina să se comporte în manieră altruistă: să folosească banii pentru a cumpăra cadouri pentru prieteni, să-i doneze etc. Psihologii au lăsat să treacă alte trei săptămâni și apoi au măsurat tensiunea subiecților. Au constatat, adevărându-și ipoteza, că cei din grupul altruist aveau o presiune arterială semnificativ mai scăzută decât participanții din celălalt grup.

Probabil că mulți dintre noi am știut dintotdeauna că altruiștii sunt fericiți, dar, cu siguranță, puțini ne-am gândit că efectele psihice ale comportamentului altruist se răsfrâng asupra stării de sănătate fizică. Studiul citat mai sus, apărut în *Health Psychology*, a demonstrat tocmai acest lucru. Alți cercetători, preocupați de aceeași problemă, au putut arăta că munca voluntară constantă asigură longevitatea sau că bătrânii care își îngrijesc partenerul aflat în dificultate, trăiesc mai mult decât cei care nu acordă partenerului lor un astfel de sprijin.

după Frank Martela, *Uimitoarea asociere a altruismului cu starea de sănătate* (2018)
www.uaic.ro

Subiectul I (30 de puncte)

Răspunde, pe foaia de concurs, la fiecare dintre cerințele de mai jos.

1. Transcrie, din textul *Necunoscuta* de Ioana Pârvulescu, patru termeni care aparțin aceluiași câmp lexical, pe care îl vei preciza. **5 puncte**
2. Menționează, pe baza textului A, un motiv pentru care personajul-narator cumpără macii înainte de a afla prețul acestora. **5 puncte**
3. Prezintă, valorificând informațiile din textul B, câte un rezultat obținut de către cercetători în urma fiecărui studiu efectuat. **5 puncte**
4. Explică, valorificând informațiile din textul B, diferența dintre cele două tipuri de sarcini primite de vârstnicii care au participat la cercetarea de la University of British Columbia. **5 puncte**
5. Susține-ți opinia despre semnificația următoarei secvențe din textul A: *Când bătrânul a rostit ultimele cuvinte, necunoscuta, cu fața strălucitoare, l-a apucat pe tânăr de braț. El nu s-a mirat, o cunoștea pesemne de multă vreme. Au plecat cu pas vioi, fericiți, de parcă toată lumea era a lor. Și chiar era.* **5 puncte**

Notă

Niciun răspuns nu va depăși 100 de cuvinte.

Pentru **conținut**, vei primi 25 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

Subiectul al II-lea (35 de puncte)

Te numești Maria/Matei, locuiești în Arad și ești elevă/elev în clasa a IX-a. Redactează o scrisoare de 100 – 150 de cuvinte, adresată unui prieten de aceeași vârstă, dintr-o altă localitate, în care să-i prezinți un eveniment caritabil/ o acțiune de voluntariat în care te-ai implicat.

Data redactării scrisorii este 12 aprilie 2024.

Notă

Pentru **conținut**, vei primi 30 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

Subiectul al III-lea (35 de puncte)

Scrie un eseu structurat de minimum 300 de cuvinte, despre *bucuria de a dăru*.

În redactarea eseului, vei avea în vedere:

- precizarea unui motiv pentru care *bucuria de a dăru* poate influența viața oamenilor;
- ilustrarea motivului precizat prin exemple relevante din cele două texte date;

- prezentarea unei asemănări și a unei deosebiri de viziune referitoare la *bucuria de a dăru*i în textele date;
- stabilirea unor legături între experiența de lectură/culturală și experiența personală referitoare la *bucuria de a dăru*i.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi 30 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

Notă

Respectarea, în eseu, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.

Punctajul pentru redactare se acordă numai dacă eseul are minimum 300 de cuvinte.

Inserarea de citate critice necomentate sau nerelevante pentru tema dată atrage după sine neacordarea punctajului maxim.